

หญ้าหนวดแมว



ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Orthosiphon grandiflorus</i> Boldingh
ชื่อภาษาอังกฤษ	: Java Tea , Kidney tea Plant
ชื่ออื่นๆ	: พยับเมฆ บางรักป่า (ประจวบคีรีขันธ์) อีตูคง (เพชรบุรี)
วงศ์	: LABIATAE

ลักษณะพืช

ไม้ล้มลุก สูง 2-3 ฟุต ลำต้นเป็นเหลี่ยม สีม่วงแดง ใบเดี่ยวออกตรงข้าม รูปข้าวหลามตัด ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อยห่างๆ มีขนตามเส้นใบ ดอกสีขาว หรือขาวอมม่วงอ่อน ออกเป็นช่อที่ยอด รูปฉัตร คล้ายดอกโหระพา ยาว 10-20 เซนติเมตร มีเกสรตัวผู้ยื่นพ้นกลีบดอกออกมา ขาวมาก เป็นเส้นสีขาวคล้ายหนวดแมว ผลเป็นผลแห้งไม่แตก รูปรีขนาดเล็ก 1.5 มิลลิเมตร

หญ้าหนวดแมวชอบขึ้นในที่ชื้น มีแดดรำไร พบเป็นพืชพื้นเมืองของอินเดีย พม่า และอินโดนีเซีย

การปลูกและขยายพันธุ์

หญ้าหนวดแมวเป็นพืชที่นิยมปลูกลงแปลงเป็นไม้ประดับตามสวนหย่อม ขึ้นได้ในดินทุกชนิด ปลูกโดยการปักชำตัดกิ่งแก่หรือแก่ปานกลาง 1-2 คืบ เลือกยอดตรงดีกว่ายอดข้าง ปักชำในถุง หรือลงดิน รดน้ำให้ชุ่ม หญ้าหนวดแมวขึ้นง่าย เจริญเติบโตเร็วมีดอกตลอดปี การเก็บเกี่ยวใช้ทั้งต้นและใบ ที่อายุ 3 เดือนขึ้นไป เก็บใบที่สมบูรณ์ขนาดกลางที่ไม่แก่ไม่อ่อนเกินไป นำมาล้างให้สะอาด แล้วตากไว้ที่ร่มให้แห้ง หญ้าหนวดแมวสด 9 กก. ทำให้แห้งได้ 4 กก.

การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ทางยา

ใบ : รสจืด ขับปัสสาวะ แก้โรคไต และกระเพาะปัสสาวะอักเสบ ขับนิ่ว แก้ปวดเมื่อยและไขข้ออักเสบ แก้หนองใน ลดความดันเลือด รักษาโรคเบาหวาน

ทั้งต้น: เป็นยาขับปัสสาวะ แก้โรคปวดตามสันหลัง และบั้นเอว

นอกจากนี้หญ้าหนวดแมวยังใช้ผสมในตำรับยาร่วมกับสมุนไพรอื่นๆ รักษาโรคอื่นๆ อีกมาก

ตำรับยากกลางบ้าน

ขับปัสสาวะ

- ใช้ต้นกับใบ วันละ 1 กอบมือ ต้มกับน้ำรับประทานวันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร ครั้งละ 1 ถ้วยชา (75 ซีซี)
- ใช้หัวและใบแห้งขนาด 4 กรัม ชงในน้ำเดือด 750 ซีซี คั้นแตงน้ำตลอดวัน รับประทานนาน 1-6 เดือน

การทดลองใช้ใบแห้งเป็นยาขับปัสสาวะ ขับกรดยูริก ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคเกาต์ และรักษาโรคนิ่วในไตกับผู้ป่วยที่โรงพยาบาลรามารัตนบุรี โดยใช้ใบแห้ง 4 กรัม ชงกับน้ำเดือด 750 ซีซี คั้นแตงน้ำตลอดวัน ได้ผลเป็นที่พอใจของแพทย์ อย่างไรก็ตาม พบว่าในใบมีเกลือของโปตัสเซียมสูง ผู้ป่วยโรคหัวใจไม่ควรใช้สารสกัดจากใบที่ทำให้น้ำตาลในเลือดของคนที่เป็นเบาหวานลดลง

สารสำคัญ

ใบ พบ สารกลุ่ม ซาโปนิน (Saponin) Orthosaphonin ซึ่งเป็นสารรสขม, ไฟโตสเตอรอล (phytosterol) แทนนิน (tannin) และน้ำมันระเหยหอม ในใบมีเกลือของโปตัสเซียมสูง ผู้ป่วยโรคหัวใจไม่ควรใช้

การตลาด

หญ้าหนวดแมวเป็นที่ยอมรับเข้าเภสัชตำรับของเยอรมนีและอีกหลายประเทศ ในการเป็นยาขับปัสสาวะ รักษาทางด้านปัสสาวะอักเสบ หญ้าหนวดแมว เป็นที่ยอมรับของแพทย์มีการใช้ในโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีจำหน่ายอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์แคปซูล ยาต้ม ผงชงสมุนไพร และชาชง เพื่อรักษาโรคนี้ บำรุงไต

ราคาต้นพันธุ์ 20 บาท/ต้น

ราคาหญ้าหนวดแมวแห้งประมาณ 70 บาท/กก.